

جیژن و شای و راه پهرینی گهل، کوردستانی گرتەوه

ئارشوو- پێشمه گه یه کی RUK، له قوولایی خاکی ولادتدا،
ئالای کوردستانی هه لکردوه

پاش په سندا کران و ئیمزاکردنی یاسای بنه پهرتی کاتی عێراق له لایان نه نجومه نی حوکی عێراقه وه، جیژن و شای، رێپیان و راه پهرین، شاره کانی کوردستانی گرتەوه. له هیندیك شوین به هوێ رهفتاری هیزه کانی رێژیم، توندوتیژی و پیکدادان رووی دا.

نه وهی که له م راگه یه ندراره دا بلاو ده کریته وه، راه پورته هه وانی نه و رووداوه یه که له لایان تیکۆشه رانی RUK وه راسته وخو و نه کاتی رووداوه کاندای نێردراون.

پێویسته بگوتری که له رۆژه کانی ۱۹ و ۲۰ ره شه مه دا، به شی فارسی رادیوکانی فه رانسه و ئیسرا ئیل، سه بارت به و رووداوه، له گه ل به ریز کاک حسه یین یه زدان په نا وتووێژیان کردوه که له سه ر سایتی www.ruk2691.org دانراون.

مه اباد

روژی ۱۸ ره شه مه ی ۲۷۰۳ ی کوردی، ۸ ی ماری ۲۰۰۴، دوا به دوا ی ئیمزاکرانی یاسای بنه پهرتی عێراق له لایان نه نجومه نی حوکی عێراقه وه، له سه عات ۲:۳۰ ده قیقه ی پاشنیوه پو دا، خه لکی به شه ره فی مه اباد، به ژن و پیاو، پیر و لاوه وه بو ده برپینی خو شحالی، رژانه سه ر شه قامه کان و ده ستیان دایه شای و هه لپه رین و شیرینی بلاو کردنه وه.

خه لکی راهه ریوی مه اباد، به دروشمی بزێ کوردستان و به ده م سه رو دی شه ی ره قیب و هه لگرتنی ئالای کوردستان، چوونه خزمه ت پێشه وای شه هید و مام هه ژار و مام هیمن ی نه مر و نه و سه رکه وتنه ی کوردانیان لی پیرۆز کردن.

هیزه کانی رێژیم تا سه عات ۸:۳۰ ده قیقه ی شه و، دانیان به خو داگرت و توندوتیژیان به کار نه هینا: به لام له وه دوا که وتنه ته قه له خه لکه که و ۸ که سیان بریندار کرد.

پاش نه وهی که هیزه کانی رێژیم ته قه یان له خه لکه که کرد، خو پێشانده ران هه لمه تیان برده سه ر بانکی به سیجیان و ناگریان تیبه ردا. له ئاکامی په لاماری هیزه کانی رێژیمدا، ۱۰۰ تا ۲۰۰ که س له خه لکی مه اباد له لایان هیزه کانی رێژیمه وه ده سگری کران و له زیندانی "نیداره ی نه ماکن" ی رێژیم په ستینران.

مه ریوان

سه عات ۷:۱۰ ده قیقه ی پاشنیوه پو ی دوو شه مه، ۱۸ ی ره شه مه ی ۲۷۰۳، ریکه وتی ۸ ی ماری ۲۰۰۴، خه لکی نازاد یخوازی مه ریوان، به ژن و پیاوه وه رژانه سه ر شه قامه کان و به هه لپه رین و هه لکردنی چرای ماشینه کانیان و سیگنال لیدان و نوقل و شه گه لات بلاو کردنه وه و شه کاندنه وهی ئالای کوردستان، دلخو شیی خو یان ده برپی.

خه لکی داخ له دل له داگری کران، له مهیدانی "شه برهنگ" ی مه ریوان به دروشمی بزێ کوردستان، گوریسیان خسته مل په یکه ری "حسه ین فه همیده"، به سیجی کوژراوی شه ری ئیران- عێراق و به و ته رزه بیزاری خو یان له رێژیمی کوماری ئیسلامی هه موو هیما و نیشانه کانی ده برپی.

ھېزەكانى رېژىم بۇ سەركوتى خۇپىشاندىران، دەستيان دايە تەقەى ھەوايى و ژمارەيەكيان ليگرتن، حكومەتى نيزامى/يان سەپاند و ھېزە تايبەتەكان لە ھەموو ئەو ريگايانەدا كە دەچنەو ھە گۆرەپانى "شەبرەنگ" دامەزنان. بە گۆرەى ھەوال، ۲۸ مەريوانى لە لايان رېژىمەو دەسگير كراون.

لە لايەكى ديكەو، مانگرتنى مامۇستايانى قوتابخانە و دەبيرستانەكان بۇ نارەزايەتى دەربەرىن لە كەمىي مووچە و پېرەنگەيشتن بە پيويستىيەكانيان كە لە سەرەتاي ھەتووەو دەستى پيكردبوو، دريژەى ھەيە.

بۇكان

سەعات ۴:۲۰ دەقيقەى پاشنيوهرۆى رۆژى ۱۹ى رەشەمەى ۲۷۰۳، ۹ى مارسى ۲۰۰۴، شارى بۇكان لە ھەموو لايەكەو ھە گۆرەپانى شايى و ھەلپەرىن و شيرىنى بلاوكردنەو.

ھېزەكانى رېژىم بە مەبەستى سەركوت و تيكدانى جيژنى خەلك، پەلاماريان دان. خەلكى خۇپىشاندىر كە مليان بۇ ھېزەكانى رېژىم نەنەواند، بەرپەرچى پەلامار دەرانيان دايەو و بە بەرد و كلۆ و لەتەخشت، ئاوقەى داگيركەران بوون.

مەيدانى تيكەلچوون و پيكدادانى نيوان خەلك و ھېزى داگيركەر، تا دەھات بەرفراوانتر دەبوو و زۆرەى شەقام و گۆرەپانە سەرەكەيەكانى گرتەو، مەرەخەس بوونى كچانى دەبيرستانەكانى "كەمال" و "غەيرە ئىنتىفاعى" و دەنگى دليرى كيژە بۇكانيان كە دروشمى كوردستانيان دەچرى و ئالاي كوردستانيان دەشەكاندەو، ئەوئەندەى ديكە، خۇپىشاندىرەكەى جۆش دا. بۇيە رېژىم، ھېزە تايبەتەكانى بەناو "دژى شوپرش"ى نارە مەيدان.

ئالۆزى و پيكدادان تا سەعات ۱۹:۳۰ دەقيقە دريژەى كيژا. بە داھاتنى شەو و تاريكى، خەلكى راپەريو ھەلمەتيان برە سەر بانكەكانى "ريفاهى كارگەران" لە ۲۲ بەھمەن. بانكى "ريفاه" لە چوار ريى شارەدارى، بانكى "سپە" لە گۆرەپانى ئەسكەندەرى، بانكى "مىللەت" لە چوار ريى شەقامى سەقز، بانكى "توجارەت" لە چوار ريى كەلھور ئاوا و بانكى "كەشاوهرزى" و خەسارەتيان ليذان و ھيئنديكيان ئاگر تيپەردان. لە فەلەكەى دايك، ئالاي كۆمارى ئيسلامى ئاور درا و ئالاي كوردستان ھەلكرا.

ھېزەكانى رېژىم، بۇ دامركاندەوئەى ئەو ھەستانە جەماوهرىيە، وھا كەوتبوونە گيانى خەلك، كويرانە دەستيان دەوھشان و تەنانەت مندالى ۹-۸ سەلەشيان و بەر پەلامار و زەبرى باتوم دەگرت. ئەوان بەجۆرى ترس و نيگەرانيى داگيرتبوون كە لە ھيئندى لە بنكەكانيانەو تەقەى ھەواييان دەكرد.

لەو تيكەلچوون و پيكدانەدا، ۲۱ كەس لە خەلكى راپەريوى بۇكان گيران و ۱۵ كەس بەھۆى زەبرى باتومەو تووشى زەربەى مەغزى بوون، يەك نەفەر نوخاعى پچراو و يەك نەفەريش شەھيد بوو.

بانە

سەعات ۵ى پاشنيوهرۆى ۱۹ى رەشەمە، ۹ى مارس، ھەر بە بۇئەى ئيمزاكرانى ياساى بنەپرتى كاتىي عىراق، ھەزاران كەس لە خەلكى خەباتگيرى بانە، بە وەرئىخستنى خۇپىشاندىران و خويئندى سرودى ئەى رەقيب و دروشمى بژى كوردستان، دلخوشىي خويان لەو سەرکەوتنە دەربىرى.

ھېزەكانى رېژىم كە بۇ شناسايى خۇپىشاندىران كاميراي فيلم ھەلگروھيان دەمەزناند بوو، كەوتنەبەر ھەلمەتى گەل و دەست بەسەر كاميراكانياندا گيرا و فيلم ھەلگروھكانيشيان تەمبى كرد.

پيرانشار

پاشنيوهرۆى رۆژى ۱۹ى رەشەمە، رۆژىك پاش ئيمزاكرانى ياساى بنەپرتى كاتىي عىراق، خەلكى كورد پەروهرى پيرانشار و ژمارەيەك لە ديھاتى دەوروبەرى، ھاتنە سەرشەقامەكان و لە گۆرەپانى ئازادىي ئەو شارە كۆبوونەو و وپراى چرىنى سرودى نەتەوايەتى، شايى و ھەلپەركييان وەرئىخست. ھەروھا خاوەن ئۆتۆمبيلەكان، بە رۆشن كردنى چراى ئۆتۆمبيلەكانيان چراخانيان بەرپاكرد و ئەو رۆژە ميژوييەيان پيرۆز كرد.

خویشاندهران کاتی که زانیان له پاسگای ژماره ۲ هیژی ئینتیزامیه وه فیلمیان لییه لده گیریتیه وه، هه لمه تیان برده سه ر و شووشه و په نجه ره یان هی نایه خواری. هیژه کانی ریژیم ته قه یان له خه لک کرد و نزیکه ی ۱۰ که سیان لی بریندار کردن. هه روه ها ژماره یه که له لاوانی پیرانشار ده سگیر کران.

سه قز

روژی سی شه مه، ۱۹ ره شه مه، خه لکی نیشتمانیه ره ره ی سه قز به بوئه ی ئه وه ده سکه وته میژوییه وه، له گۆره پانی هه لۆ وه تا مزگه وتی جامیعه، شیرینی و نوقل و شه گه لاتیان بلاو کرده وه و پۆل پۆل کووه بوون و پیروزباییان له یه کتر ده کرد. له وه کاته وه تا ئاماده کردنی ئه م راگه یه ندراره، هیژه کانی به ناو "دژی شوپش" ی ریژیم، له نیو شاردا دامه زراون و له ترسی راپه رینی خه لک، ریگا و شوینه سه ره کییه کانیان خستوه ته ژیر چاودیرییه وه.

کامیاران

هه ره به بوئه یه وه، خه لکی تیکۆشه ری کامیارانیش، روژی پاش ئیمزا کرانی یاساکه، له گۆره پانی سه ره کی شار کووه بوون و به شای و هه لپه رین و شیرینی خواردن، ئه وه ده سکه وته یان موباره ک کرد. هیژه کانی ریژیم زوریان هه ولدا بلاوه به خه لک بکه ن، به لام رۆله کانی کامیاران دریژه یان به شادمانی خویان داو ناخوندیکی ریژیمیشیان وه به ره هه لمه ت دا.

تا ئاماده کردنی ئه م راگه یه ندراره، بارودۆخی زۆربه ی شاره کانی کوردستان ئاسایی نه بوونه ته وه؛ هیژه کانی ریژیم و ئۆرگانه سه ره کوته که ره کانی له حاله تی ئاماده باشی ته واودان؛ ترس و نیگه رانی له راپه رینیکی سه رانسهری، کاربه ده ستانی ریژیم و فه رمانده رانی هیژه داگیرکه ره کانی داگرتوه. به ریوه بوونی چوارشه مه سووری و نه ورۆز، ئاستی ئه و ترس و نیگه رانییه ی برده ته سه ری.

به مجۆره خه لکی کوردستان و پرای ده ربهرینی خوشحالی له په سند کران و ئیمزا کردنی یاسای بنه ره تی کاتی عیراق و هه ستی هاو پشته ی هاو چاره نووسی له گه ل گه لی کوردی باشور، ده نگی هه قخوازی خوشیان جاریکی دیکه به رز کرده وه و پر به ده م بۆ ئازادی و مافی دیاری کردنی چاره نووسی سیاسی خویان هاواریان کرد.

تیکۆشه ران و ئه ندام و لایه نگرانی یه کیته شوپشگێرانی کوردستان، له ساز بوونی ئه وه هه ستانه جه ماوه رییه دا و خویندنی سه روودی نه ته وایه تی و هه لگرتنی ئالای کوردستان ده ورکیکی شیاویان گێرا؛ هه ره که چون RUK ۱۰ سال له مه و به ره هه لکردنی ئالای کوردستانی کرده به شیخ له ناسنامه ی سیاسی خو ی و، پێشمه رگه کانی وه که به شیخ له ئه رکه کانیان سالانه له شار و شاخ و پیده شت و لووتکه کانی نیشتمان، هه لیده که ن و ده یچه قینن.

سلاو له خه لکی ئازادی ئه ستینی کوردستان که له لاپه ره یه کی زیهرینی دیکه یان له میژووی بزوتنه وه ی رزگاربخوازی کوردستان تۆمار کرد.

پێوه ندییه گشتییه کانی

یه کیته شوپشگێرانی کوردستان

۲۱ ره شه مه ی ۲۰۰۲

۱۱ ماری ۲۰۰۴